

**فهرست عناوین و سرفصل‌های رشته تفسیر و علوم قرآنی
نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۵-۹۴**

رشته تفسیر و علوم قرآنی - نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۵-۹۴

فهرست عناوین درسی نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۵-۹۴

صفحه	ارزشیابی						واحد	ورودی	عنوان درس	کد درس	ردیف
	پایانی	شفاهی	تحقیق	فعالیت	عملی	میانی					
۳	۱۷	-	۳	-	-	-	۱	غ۹۴	علوم قرآن ۲	۳۰۲۱۲۱۶	۱
۴	۱۷	-	-	۳	-	-	۲	۹۴	علوم قرآن ۳	۳۰۲۱۲۱۷	۲
۵	۱۷	-	-	۳	-	-	۲	غ۹۳	مفردات قرآن	۳۰۲۱۲۱۹	۳
۶	۱۰	-	-	۱۰	-	-	۲	۹۳	بلاغت کاربردی ۲	۳۰۲۱۱۰۷	۴
۷	۲۰	-	-	-	-	-	۲	غ۹۲	تاریخ تفسیر و مفسران	۳۰۲۱۸۰۱	۵
۸	۲۰	-	-	-	-	-	۲	۹۳	روشها و گرایشهای تفسیری	۳۰۲۱۲۳۱	۶
۹	۱۷	-	-	۳	-	-	۲	۹۳	تفسیر ترتیبی ۱	۳۰۲۱۲۰۱	۷
۱۰	۱۴	۴	-	۲	-	-	۲	۹۴	تفسیر ترتیبی ۲	۳۰۲۱۲۰۲	۸
۱۱	۱۴	۴	-	۲	-	-	۲	غ۹۲	تفسیر ترتیبی ۳	۳۰۲۱۲۰۳	۹
۱۲	۱۷	-	-	۳	-	-	۲	۹۲	تفسیر ترتیبی ۴	۳۰۲۱۲۳۲	۱۰
۱۳	۱۴	۴	-	۲	-	-	۲	۹۲	تفسیر ترتیبی ۵	۳۰۲۱۲۳۳	۱۱
۱۴	۱۷	-	-	۳	-	-	۱	۹۳ و ۹۴	تفسیر موضوعی ۱	۳۰۲۱۲۳۴	۱۲
۱۵	۱۷	-	-	۳	-	-	۲	۹۲	تفسیر موضوعی ۳	۳۰۲۱۲۰۶	۱۳
۱۶	۱۷	-	۳	-	-	-	۲	۹۲	تفسیر موضوعی ۴	۳۰۲۱۲۰۷	۱۴
۱۸	۱۷	-	۳	-	-	-	۲	۹۲	تفسیر موضوعی ۵	۳۰۲۱۲۰۸	۱۵
۱۹	-	-	-	-	۲۰	-	۱	غ۹۳	کارورزی و ارائه تحقیق ۱	۳۰۲۲۲۰۳	۱۶
۲۰	-	-	-	-	۲۰	-	۱	غ۹۲	کارورزی و ارائه تحقیق ۲	۳۰۲۲۲۰۴	۱۷
۲۱	۱۰	-	-	-	۱۰	-	۲	۹۴	روش تحقیق پیشرفته	۳۰۲۲۲۰۱	۱۸
۲۳	۸	-	-	۵	۷	-	۲	۹۳	متون عربی معاصر ۱	۳۰۲۱۱۰۲	۱۹
۲۴	۸	-	-	۵	۷	-	۲	۹۲	متون عربی معاصر ۲	۳۰۲۱۱۰۳	۲۰
۲۵	۲۰	-	-	-	-	-	۲	۹۳	عقائد خاص شیعه ۲	۳۰۲۱۶۰۲	۲۱
۲۶	۱۷	-	-	۳	-	۲۰	۳	۹۴	فقه ۲	۳۰۲۱۳۰۲	۲۲
۲۷	۱۷	-	-	۳	-	۲۰	۳	۹۳	فقه ۴	۳۰۲۱۳۰۴	۲۳
۲۸	۱۴	۴	-	۲	-	-	۲	۹۴	اصول فقه ۲	۳۰۲۱۴۰۲	۲۴
۲۹	۱۴	۴	-	۲	-	-	۲	۹۳	اصول فقه ۴	۳۰۲۱۴۰۴	۲۵
۳۰	۱۰	-	۵	۵	-	-	۲	۹۴	تجزیه و ترکیب	۳۰۲۱۱۰۱	۲۶
۳۱	۱۷	-	-	۳	-	-	۲	۹۴	آشنایی با مبانی و قواعد ترجمه قرآن ۱	۳۰۲۱۲۲۸	۲۷

علوم قرآن ۲

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۱۶

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: بررسی و تحلیل اصالت و عدم تحریف قرآن کریم و پاسخ به شبهات پیرامون آن.

سرفصل:

- کلیات: مفهوم شناسی، ضرورت و اهمیت و پیشینه و منبع شناسی.
- بررسی دلائل عدم تحریف قرآن.
- ادله قرآنی - ادله روایی - ادله عقلی - ادله تاریخی
- بررسی و نقد ادله معتقدان به تحریف قرآن (مسلمانان و مستشرقان)
  - جمع آوری قرآن و تحریف
  - روایات و تحریف
  - قرائات و تحریف
  - نسخ و تحریف

ارزشیابی: ۱۷ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به انجام تحقیق توسط طلبه اختصاص دارد.

منابع:

۱. صیانه القرآن عن التحریف، محمد هادی معرفت.
۲. البیان فی تفسیر القرآن، سید ابوالقاسم خویی.
۳. سلامه القرآن عن التحریف، فتح الله نجارزادگان.
۴. التحقيق فی نفی التحریف عن القرآن الکریم، سیدعلی حسینی میلانی.
۵. نزاهة القرآن من التحریف، عبدالله جوادی آملی.
۶. افسانه تحریف قرآن، رسول جعفریان.
۷. القرآن الکریم و روایات المدرستین، سیدمرتضی عسکری.
۸. علوم القرآن عند المفسرین، ج ۱، دفتر تبلیغات اسلامی.
۹. تنزیه تنزیل، هبة الله شهرستانی.
۱۰. نزاهة القرآن فی نفی التحریف عن القرآن الکریم، سیدعلی حسینی میلانی.
۱۱. البرهان علی عدم تحریف القرآن، مهدی بروجردی.
۱۲. الاتقان فی علوم القرآن، جلال الدین سیوطی.

علوم قرآن ۳

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۱۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت و تحلیل نظرات گوناگون پیرامون زبان قرآن.

❖ سرفصل‌ها:

- کلیات: مفهوم شناسی، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منبع شناسی
- بررسی دیدگاه‌های گوناگون درباره زبان دین (بی‌معنایی، کارکرد گرای، نماد گرای و واقع گرای)
- بررسی و تحلیل دیدگاه‌های گوناگون درباره زبان قرآن
  - تک بعدی بودن زبان قرآن (ظاهر گرای)
  - چند بعدی بودن زبان قرآن (تأویل گرای یا بطن گرای)
  - نمادین بودن زبان قرآن (رمز گرای / اسطوره گرای)
  - عرفی بودن زبان قرآن
  - عربی مبین بودن زبان قرآن (دیدگاه آقای لسانی فشارکی)
- ویژگی‌های زبان قرآن

ارزشیابی: ۱۷ نمره به امتحان پایانی، و ۳ نمره به فعالیت‌های کلاسی اختصاص دارد

منابع:

۱. زبان دین و قرآن، ابوالفضل ساجدی.
۲. تحلیل زبان قرآن و روش شناسی فهم آن، محمد باقر سعیدی روشن.
۳. زبان قرآن، مقصود فراست خواه.
۴. زبان قرآن و مسائل آن، محمد باقر سعیدی روشن.
۵. زبان دین، امیرعباس علی زمانی.
۶. درآمدی بر زبان قرآن، حمیدآریان.
۷. زبان قرآن، محمدعلی لسانی فشارکی.
۸. درآمدی بر معنانشناسی قرآن، جعفر نکونام.

مفردات قرآن

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۱۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت مترادف، اشتراک، وجوه و نظائر، لغات دخیل و معناشناسی قرآن

سرفصل:

○ مباحث نظری:

- ضرورت، تاریخچه و کتاب‌شناسی مفردات قرآن
- ارتباط دانش مفردات با دیگر شاخه‌های علم لغت، مثل فقه اللغة، غریب القرآن و ...
- بیان دیدگاه‌ها درباره لغت قرآن
- لغات دخیل در قرآن
- وجوه و نظائر در قرآن
- مترادف و اشتراک در قرآن
- نقش مفردات در ترجمه و تفسیر قرآن

○ واژه‌شناسی:

- واژه‌های خداشناسی (فاطر، الله، عزیز، سبحان، رحمت، قیوم و ...)
- واژه‌های پیامبرشناسی (نبی، رسول، هدی، بشری، انذار، وحی، بعثت، نزول و ...)
- واژه‌های معادشناسی (حشر، قیامت، برزخ، ساعه، ثواب، اجر و ...)
- واژه‌های انسان‌شناسی (بشر، انسان، نفس، روح، عقل، قلب، فؤاد و ...)
- واژه‌های اخلاقی (توبه، حب، خشیت، خوف، تزکیه، اخلاص، اسراف، ایمان، فسق، اثم و ...)
- واژه‌های سیاسی اجتماعی (عدل، ظلم، صلح، ولایت، حج، قتل، عهد و ...)

متن:

درآمدی بر دانش مفردات (آقای طیب حسینی)

ارزشیابی:

۱۷ نمره به امتحان پایانی و ۳ نمره به انجام فعالیت‌های کلاسی طلبه اختصاص دارد.

منابع:

- ۱- المعجم فی فقه لغة القرآن و سر بلاغة، محمد واعظ زاده خراسانی
- ۲- التحقیق فی کلمات القرآن، حسن مصطفوی
- ۳- واژه‌شناسی قرآن مجید، غلامعلی همائی
- ۴- المفردات فی غریب القرآن، راغب اصفهانی
- ۵- معارف قرآن، محمدتقی مصباح یزدی
- ۶- قاموس قرآن، علی‌اکبر قرشی
- ۷- وجوه القرآن، ابو عبدالرحمان الحیری النیسابوری
- ۸- مفردات قرآن، حمید محمدی

بلاغت کاربردی ۲

شناسه درس: ۳۰۲۱۱۰۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: تطبیق قواعد و وجوه بلاغی بر آیات قرآن کریم.

سرفصل:

○ بیان

- تشبیه
- حقیقت و مجاز
- استعاره
- کنایه

○ بدیع

- محسنات معنوی
- محسنات لفظی

روش اجرا:

استاد، در هر جلسه به ترتیب، قواعدی از بیان و بدیع را که کاربرد بیشتری در قرآن دارند، با تأکید بر نقش آن در تفسیر، به اختصار توضیح می‌دهد و چند نمونه قرآنی از کتاب‌های معانی و بیان، و تفاسیری مثل کشاف، جوامع و بیضاوی ارائه می‌دهد و نکات تفسیری قابل استفاده از این قواعد را توضیح می‌دهد و از طلاب می‌خواهد که برای هر کدام از این قواعد، مثلاً ده نمونه قرآنی دیگر با توضیح لازم، ارائه دهند. بحث باید به صورتی ارائه شود که همه مباحث بلاغی، تمرین شود.

متن محوری: معانی القرآن ج ۲

شیوه ارزشیابی: ۱۰ نمره، به فعالیت کلاسی و ۱۰ نمره دیگر، به امتحان آخر نیمسال که می‌تواند از کل قرآن باشد، اختصاص می‌یابد.

منابع:

۱. اسالیب البیان فی القرآن، سید جعفر حسینی.
۲. اسالیب المعانی فی القرآن، سید جعفر حسینی.
۳. اسالیب البدیع فی القرآن، سید جعفر حسینی.
۴. الاتقان از النوع الثانی و الخمسون تا النوع التاسع و الخمسون، سیوطی.
۵. تهذیب البلاغۀ، عبدالهادی الفضلی.
۶. جواهر البلاغۀ، احمد هاشمی.
۷. علوم بلاغت و اعجاز قرآن، دکتر یدالله نصیریان.
۸. در قلمرو بلاغت قرآن، محمد علوی مقدم.
۹. دلائل الاعجاز فی علم المعانی، علی بن محمد جرجانی.
۱۰. تلخیص البیان فی مجازات القرآن، سید رضی.
۱۱. کرانه‌ها، حسن عرفان.

تاریخ تفسیر و مفسران

شناسه درس: ۳۰۲۱۸۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: شناخت سیر پیدایش و تطور تفسیر، همراه با شناخت منابع مهم و نیز شناخت مفسران بزرگ.

سرفصل:

- کلیات
  - مفهوم شناسی «تفسیر»، «تاریخ تفسیر»، «تاریخ مفسران»
  - اهمیت و ضرورت شناخت تاریخ تفسیر و مفسران
  - ادبیات موضوع
- ادوار تفسیر
  - قرن اول تا سوم (پیدایش، شکل گیری و گسترش)
    - تفسیر در عصر پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم (ویژگی های تفسیر پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم و حجم تفاسیر برجای مانده از پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم)
    - تفسیر اهل بیت علیهم السلام
    - تفسیر در عصر صحابه (ویژگی ها و مفسران برجسته)
    - تفسیر در عصر تابعین (ویژگی ها و مفسران برجسته)
  - قرن چهارم (طبقه بندی علوم کلامی)
  - قرن پنجم (درخشش دانش کلامی)
  - قرن ششم (پدیدار شدن گرایش ها و روش های تفسیری)
  - قرن هفتم و هشتم و نهم (تنوع در تفسیر)
  - قرن دهم و یازدهم و دوازدهم (گسترش اخباری گری در شیعه و حاشیه و تعلیقه نویسی)
  - قرن سیزدهم (رکود در تفسیر)
  - قرن چهاردهم و پانزدهم (نهضت علمی جدید در پاسخ به شبهات عصری)

متون محوری:

آشنایی با تاریخ تفسیر و مفسران، آقای علوی مهر
التفسیر و المفسرون، محمدهادی معرفت

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

منابع:

۱. التفسیر و المفسرون، محمدحسین ذهبی.
۲. طبقات مفسران شیعه، عبدالرحیم عقیقی بخشایشی.
۳. تاریخ تفسیر قرآن، علی اکبر بابائی.
۴. آشنایی با تاریخ تفسیر و مفسران، حسین علوی مهر.
۵. آشنائی با تفاسیر قرآن و مفسران، رضا استادی.
۶. تاریخ تفسیر، عبدالوهاب طالقانی.
۷. تفسیر التابعین، محمد بن عبدالله خضیری.
۸. دایرة المعارف قرآن، ج ۸، مدخل تفسیر

روش‌ها و گرایش‌های تفسیری

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۳۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت روش‌های عقلی، روایی، قرآن به قرآن و ... و شناخت گرایش‌های عرفانی، کلامی، فلسفی، ادبی و ...

سرفصل:

○ کلیات

- مفهوم شناسی «روش تفسیری» و «گرایش تفسیری» و واژگان همسو (مکتب، مذهب، اسلوب، اتجاه، لون و ...)
- اهمیت و ضرورت شناخت روش‌ها و گرایش‌های تفسیر
- تاریخچه بحث روش‌ها و گرایش‌های تفسیر (پیدایش و نگارش)

○ روش‌های تفسیر قرآن

● تفسیر نقلی

- قرآن به قرآن (مفهوم شناسی، پیشینه، نقد و بررسی دیدگاه موافقان و مخالفان، مهمترین تفاسیر قرآن به قرآن و گونه‌های تفسیر قرآن به قرآن)
- قرآن به سنت (مفهوم شناسی، پیشینه، نقد و بررسی دیدگاه موافقان و مخالفان، مهمترین تفاسیر قرآن به سنت و گونه‌های تفسیر قرآن به سنت)

● تفسیر غیر نقلی

- تفسیر عقلی (مفهوم شناسی، پیشینه، نقد و بررسی دیدگاه موافقان و مخالفان، مهمترین تفاسیر عقلی و گونه‌های تفسیر عقلی)
- تفسیر شهودی (مفهوم شناسی، پیشینه، نقد و بررسی دیدگاه موافقان و مخالفان، مهمترین تفاسیر شهودی و گونه‌های تفسیر شهودی)
- تفسیر جامع (مفهوم شناسی، پیشینه، نقد و بررسی دیدگاه موافقان و مخالفان، مهمترین تفاسیر جامع و گونه‌های تفسیر جامع)

متن: مبانی و قواعد تفسیر قرآن، علی اکبر بابایی.

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

منابع:

۱. منطق تفسیر قرآن ۲ (روش‌ها و گرایش‌های تفسیر قرآن)، محمدعلی رضایی اصفهانی.
۲. المناهج التفسیریة، جعفر سبحانی.
۳. المنهج الاثری فی تفسیر القرآن الکریم، هدی جاسم ابو طبره.
۴. بحوث فی اصول التفسیر و مناهجها، فهد رومی.
۵. المنهاج التفسیریة عند الشیعہ و السنه، محمدعلی اسدی نسب.
۶. مبانی و روش‌های تفسیری، محمد کاظم شاکر.
۷. روش‌های تفسیر قرآن، سید رضا مودب.
۸. روش‌ها و گرایش‌های تفسیری، حسین علوی مهر.
۹. روش شناسی تفسیر قرآن، محمود رجیبی.
۱۰. اتجاهات التفسیر فی القرآن الرابع عشر، فهد رومی.
۱۱. گرایش‌های تفسیری در میان مسلمانان، ایگناس گلدزیهر، ترجمه سید ناصر طباطبائی.
۱۲. دایرة المعارف قرآن، ج ۸، مدخل تفسیر

تفسیر ترتیبی ۱

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان فهم معنای آیات و وجوه محتمل در آن، بهره‌گیری از کتابهای تفسیری و شناخت معارف مهم قرآنی

سرفصل:

تعدادی از آیات سوره آل عمران (به انتخاب استاد به میزان ۲ واحد درسی) از دو تفسیر روض الجنان و تفسیر نمونه.

ارزشیابی: ۱۷ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به فعالیت‌های کلاسی اختصاص دارد.

منابع:

۱. التبیان فی تفسیر القرآن، شیخ طوسی.
۲. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، فضل بن حسن طبرسی.
۳. کنز الدقائق و بحر الغرائب، میرزا محمد مشهدی.
۴. المیزان فی تفسیر القرآن، سید محمد حسین طباطبائی.
۵. التفسیر الاثری الجامع، محمدهادی معرفت.
۶. الصافی، محسن فیض کاشانی.
۷. الکاشف، محمد جواد مغنیه.
۸. آلاء الرحمن فی تفسیر القرآن، محمد جواد بلاغی.
۹. تفسیر عاملی، ابراهیم عاملی، تصحیح: علی اکبر غفاری.
۱۰. مخزن العرفان، نصرت امین.
۱۱. الکشاف عن حقایق التنزیل و عیون الأقاویل، جارالله زمخشری.
۱۲. جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی.

تفسیر تریبی ۲

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان فهم معنای آیات و وجوه محتمل در آن، بهره‌گیری از کتاب‌های تفسیری و شناخت معارف مهم قرآنی

سرفصل:

تعدادی از آیات سوره‌های مؤمنون و انبیاء (به انتخاب استاد به میزان ۲ واحد درسی) از دو تفسیر مخزن العرفان و صافی

ارزشیابی:

۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد

منابع:

۱. التبیان فی تفسیر القرآن، شیخ طوسی.
۲. روض الجنان و روح الجنان فی تفسیر القرآن، ابوالفتوح رازی.
۳. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، فضل بن حسن طبرسی.
۴. کنز الدقائق و بحر الغرائب، میرزا محمد مشهدی.
۵. المیزان فی تفسیر القرآن، سید محمد حسین طباطبائی.
۶. التفسیر الاثری الجامع، محمد هادی معرفت.
۷. الکاشف، محمد جواد مغنیه.
۸. آلاء الرحمن فی تفسیر القرآن، محمد جواد بلاغی.
۹. تفسیر عاملی، ابراهیم عاملی، تصحیح: علی اکبر غفاری.
۱۰. الکشاف عن حقایق التنزیل و عیون الأقاویل، جارالله زمخشری.
۱۱. جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی.

تفسیر تریبی ۳

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان فهم معنای آیات و وجوه محتمل در آن، بهره‌گیری از کتابهای تفسیری و شناخت معارف مهم قرآنی

سرفصل: تعدادی از آیات سوره‌های قصص و طه (به انتخاب استاد به میزان ۲ واحد درسی) از دو تفسیر نورالثقلین و تفسیر بیضاوی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

منابع:

- ۱- التبیان فی تفسیر القرآن، شیخ طوسی.
- ۲- روض الجنان و روح الجنان فی تفسیر القرآن، ابوالفتوح رازی.
- ۳- مجمع البیان فی تفسیر القرآن، فضل بن حسن طبرسی.
- ۴- کنز الدقائق و بحر الغرائب، میرزا محمد مشهدی.
- ۵- المیزان فی تفسیر القرآن، سید محمد حسین طباطبائی.
- ۶- التفسیر الاثری الجامع، محمد هادی معرفت.
- ۷- الصافی، محسن فیض کاشانی.
- ۸- الکاشف، محمد جواد مغنیه.
- ۹- آلاء الرحمن فی تفسیر القرآن، محمد جواد بلاغی.
- ۱۰- تفسیر عاملی، ابراهیم عاملی، تصحیح: علی اکبر غفاری.
- ۱۱- مخزن العرفان، نصرت امین.
- ۱۲- الکشاف عن حقایق التنزیل و عیون الأقاویل، جارالله زمخشری.
- ۱۳- جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی.

تفسیر تریبی ۴

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۳۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان فهم معنای آیات و وجوه محتمل در آن، بهره‌گیری از کتابهای تفسیری و شناخت معارف مهم قرآنی

سرفصل:

کل تفسیر بیانی بنت الشاطی

متن:

التفسیر البیانی بنت الشاطی

ارزشیابی:

۱۷ نمره به امتحان پایانی و ۳ نمره به انجام فعالیت‌های کلاسی طلبه اختصاص دارد.

منابع:

۱. التبیان فی تفسیر القرآن، شیخ طوسی.
۲. روض الجنان و روح الجنان فی تفسیر القرآن، ابوالفتوح رازی.
۳. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، فضل بن حسن طبرسی.
۴. کنز الدقائق و بحر الغرائب، میرزا محمد مشهدی.
۵. المیزان فی تفسیر القرآن، سید محمد حسین طباطبائی.
۶. التفسیر الاثری الجامع، محمد هادی معرفت.
۷. الصافی، محسن فیض کاشانی.
۸. الکاشف، محمد جواد مغنیه.
۹. آلاء الرحمن فی تفسیر القرآن، محمد جواد بلاغی.
۱۰. تفسیر عاملی، ابراهیم عاملی، تصحیح: علی اکبر غفاری.
۱۱. مخزن العرفان، نصرت امین.
۱۲. الکشاف عن حقایق التنزیل و عیون الاقاول، جارالله زمخشری.
۱۳. جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی.

تفسیر ترتیبی ۵

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۳۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان فهم معنای آیات و وجوه محتمل در آن، بهره‌گیری از کتابهای تفسیری و شناخت معارف مهم قرآنی

سرفصل:

تعدادی از آیات سوره‌های حجرات، طلاق و اسراء (به انتخاب استاد به میزان ۲ واحد درسی) از دو تفسیر المیزان و شبر.

ارزشیابی:

۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

منابع:

۱. التبیان فی تفسیر القرآن، شیخ طوسی.
۲. روض الجنان و روح الجنان فی تفسیر القرآن، ابوالفتح رازی.
۳. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، فضل بن حسن طبرسی.
۴. کنز الدقائق و بحر الغرائب، میرزا محمد مشهدی.
۵. التفسیر الاثری الجامع، محمدهادی معرفت.
۶. الصافی، محسن فیض کاشانی.
۷. الکاشف، محمد جواد مغنیه.
۸. آلاء الرحمن فی تفسیر القرآن، محمد جواد بلاغی.
۹. تفسیر عاملی، ابراهیم عاملی، تصحیح: علی اکبر غفاری.
۱۰. مخزن العرفان، نصرت امین.
۱۱. الکشاف عن حقایق التنزیل و عیون الأقاویل، جارالله زمخشری.
۱۲. جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی.

تفسیر موضوعی ۱

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۳۴

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با چیستی و معانی تفسیر موضوعی و گونه های آن

سرفصل:

- تعریف لغوی و اصطلاحی
- تاریخچه
- اقسام تفسیر موضوعی
- روش تحقیق موضوعی در قرآن کریم
- آسیب شناسی تفسیر موضوعی
- گونه شناسی موضوعات قرآنی
- معرفی تفاسیر موضوعی

-----متن:

ارزشیابی: ۱۷ نمره به امتحان پایانی و ۳ نمره به انجام فعالیت اختصاص دارد

منابع:

۱. پیام قرآن، ناصر مکارم شیرازی.
۲. منشور جاوید، جعفر سبحانی.
۳. تفسیر موضوعی قرآن کریم، عبدالله جوادی آملی.
۴. مبانی تفسیر موضوعی، بهروز یدالله پور.
۵. تفسیر موضوعی، چیستی، بنیان ها و پیش فرض ها، سید هدایت جلیلی.
۶. روش تحقیق موضوعی در قرآن کریم، حسین مرادی زنجانی و محمد علی لسانی فشارکی.
۷. دایرة المعارف قرآن کریم، جلد ۸، مدخل تفسیر موضوعی، سید محمود طیب حسینی.
۸. مباحث فی التفسیر الموضوعی، مصطفی مسلم.

تفسیر موضوعی ۳

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۰۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تفسیر موضوعی ۱

هدف: شناخت معارف قرآنی در خصوص نبوت و امامت.

سرفصل:

- بررسی تفاوت واژه های نبی، رسول، اولوالعزم و امام در قرآن
- فلسفه نبوت و رسالت از نگاه قرآن
- وظایف و اختیارات انبیاء
- پیامبران و گونه های رسالت انبیاء
- روش های تبلیغی پیامبران
- وحی و اعجاز
- نبوت خاصه در قرآن شامل:
  - دسته بندی آیات نازل شده در شان پیامبر اسلام(ص)
  - آیات مرتبط با تاریخ و سیره پیامبر اسلام(ص)
  - وظیفه مسلمانان درباره پیامبر اسلام(ص)
  - آیات راهبردی برای پیشرفت تبلیغ پیامبر اسلام(ص)
  - ویژگیهای رسالت پیامبر اسلام(جهانی بودن، جاودانگی و خاتمیت)
- رابطه امامت و نبوت در قرآن
- رسالت امام در قرآن

ارزشیابی: ۱۷ نمره به امتحان پایانی و ۳ نمره به انجام فعالیت اختصاص دارد

منابع:

۱. تفسیر موضوعی، وحی و نبوت در قرآن، عبدالله جوادی آملی
۲. روشی تازه در تفسیر موضوعی، نبوت عامه در قرآن مجید، ناصر مکارم شیرازی
۳. روشی تازه در تفسیر موضوعی: نبوت خاصه در قرآن مجید، ناصر مکارم شیرازی
۴. معالم النبوه فی القرآن الکریم، جعفر سبحانی.
۵. آیه التطهیر، محمد مهدی آصفی
۶. بررسی شخصیت اهل بیت در قرآن به روش قرآن به قرآن، ولی الله نقی پور.
۷. اهل بیت در قرآن، فتح الله نجارزادگان.

تفسیر موضوعی ۴

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۰۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تفسیر موضوعی ۱

هدف: شناخت جایگاه زن و خانواده در قرآن و پاسخ به پرسش‌های مطرح در این زمینه.

سرفصل:

○ کلیات

- مفهوم شناسی: زن، خانواده، تفسیر و تفسیر موضوعی
- اهمیت و ضرورت بحث
- جایگاه زن و خانواده در قرآن (معرفی زنان الگو)
- روش شناسی و منبع شناسی (منابع مکتوب، موسسات، سایت‌ها، نرم افزارها، کتابخانه‌های تخصصی و ...)

○ زن در قرآن

- زن و مرد، تساوی یا تشابه
- ارث
- دیه
- شهادت (گواهی)
- قضاوت
- حجاب و عفاف
- استقلال اقتصادی

○ خانواده در قرآن

- مهریه
- قوامیت
- تعدد زوجات
- تنظیم خانواده
- حضور اجتماعی زن و رابطه آن با خانواده
- حقوق متقابل زوجین
- طلاق
- تربیت فرزند

----- متن:

ارزشیابی:

۱۷ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به انجام تحقیق توسط طلبه اختصاص دارد.

۱. تفاسیر قرآن.
۲. جایگاه بانوان در اسلام، حسین نوری همدانی.
۳. زن در آئینه جلال و جمال، عبدالله جوادی آملی.
۴. شخصیت زن از دیدگاه قرآن، هادی دوست محمدی.
۵. زنان و سه پرسش اساسی، سعید داوودی.
۶. زن در تاریخ و اندیشه اسلامی، فتحیه فتاحی زاده.
۷. قرآن و مقام زن، سید علی کمالی دزفولی.
۸. اسلام، زن و جستاری تازه، علامه سید محمد حسین فضل الله.
۹. نظام خانواده در اسلام، حسین انصاریان.
۱۰. نظام حقوق زن در اسلام، مرتضی مطهری.
۱۱. فلسفه حجاب، مرتضی مطهری.
۱۲. مجموعه مقالات مهدی مهریزی درباره زن.
۱۳. شخصیت زن در اسلام، مهدی مهریزی.
۱۴. اسلام و تفاوت های جنسیتی، حسین بستان.
۱۵. زن در فرهنگ و اندیشه اسلامی: جستاری در هستی شناسی زن، اسدالله جمشیدی، غلامعلی عزیزی کیا، حسن زارع، احمد طاهری نیا.

تفسیر موضوعی ۵

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۰۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تفسیر موضوعی ۱

هدف: تبیین آموزه‌ها و رویکردهای اخلاقی و تربیتی در قرآن

سرفصل:

- مفاهیم و ادبیات
- اخلاق دینی و غیر دینی - رابطه دین و اخلاق
- قرآن و اخلاق (اخلاق پژوهی قرآن)
- رویکرد اخلاقی قرآن
  - وظیفه‌گرا، غایت‌گرا
  - فضیلت‌گرا، رفتارگرا
- خاستگاه تکلیف اخلاقی از نظر قرآن
  - ترس
  - علم
  - عشق
- تضمین‌های اخلاقی قرآن
  - غرامتی
  - ترمیمی
- اخلاقیات قرآن
  - اخلاق فردی
  - اخلاق اجتماعی
- غایات اخلاق در قرآن
  - غایت اخلاق فردی
  - غایت اخلاق اجتماعی
- ادبیات اخلاقی قرآن
  - اخلاق روایی یا داستانی
  - تنبیهاات اخلاقی
  - تشویق‌های اخلاقی

-----متن:

ارزشیابی: ۱۷ نمره به امتحان پایانی و ۳ نمره به انجام تحقیق توسط طلبه اختصاص دارد.

منابع:

۱. مفاهیم اخلاقی در قرآن، توشیهیکو ایزوتسو.
۲. معارف قرآن (اخلاق در قرآن)، محمد تقی مصباح یزدی
۳. درآمدی بر مبانی ارزش‌ها، سید احمد رهنمائی.
۴. اخلاقیات تطبیقی، عباس اشرفی.
۵. اخلاق در قرآن، ناصر مکارم شیرازی.

کارورزی و ارائه تحقیق ۱

شناسه درس: ۳۰۲۲۲۰۳

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: روش تحقیق پیشرفته

هدف: بکارگیری قواعد پژوهشی در موضوعات مختلف قرآنی

سرفصل:

هر طلبه موظف است در طول تحصیل دو تحقیق ۳۵ تا ۵۰ صفحه ای در یکی از موضوعات قرآنی با رعایت ضوابط و قواعد پژوهشی و نگارشی ارائه دهد.

موضوع و طرح اجمالی تحقیق باید به تصویب مؤسسه مربوطه برسد و در نهایت تحقیق ارائه شده توسط اساتید مربوط از نظر محتوا و ساختار مورد ارزیابی قرار گیرد.

ارزشیابی:

۲۰ نمره پایانی اختصاص به تحقیق - با شرایط فوق الذکر - دارد .

کارورزی و ارائه تحقیق ۲

شناسه درس: ۳۰۲۲۲۰۴

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش‌نیاز: روش تحقیق پیشرفته

هدف: بکارگیری قواعد پژوهشی در موضوعات مختلف قرآنی

سرفصل:

هر طلبه موظف است در طول تحصیل دو تحقیق ۳۵ تا ۵۰ صفحه‌ای در یکی از موضوعات قرآنی با رعایت ضوابط و قواعد پژوهشی و نگارشی ارائه دهد. موضوع و طرح اجمالی تحقیق باید به تصویب مؤسسه مربوطه برسد و در نهایت تحقیق ارائه شده توسط اساتید مربوط از نظر محتوا و ساختار مورد ارزیابی قرار گیرد.

ارزشیابی:

۲۰ نمره پایانی اختصاص به تحقیق - با شرایط فوق‌الذکر - دارد

روش تحقیق پیشرفته

شناسه درس: ۳۰۲۲۲۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت روش های مختلف پژوهش و کیفیت بهره‌برداری از منابع در تفسیر و علوم قرآن و به‌کارگیری قواعد پژوهشی.

سرفصل:

◇ مفاهیم

- معرفی درس
- معرفی منابع اصلی و فرعی
- فرق روش و روش شناسی تحقیق

◇ انتخاب موضوع و روش

- انتخاب موضوع
- تبدیل موضع به مسئله
- تبیین مسئله
- انتخاب روش

◇ گردآوری داده

- داده های تجربی(مصاحبه ، مشاخره)
- داده های اسنادی - چگونگی انتخاب اسناد
- شیوه فیش برداری

◇ تحقیق یافته ها

- کدبندی - انتخابی
- آزاد

▪ محوری

- تحلیل اکتشافی
- تحلیل توصیفی
- تحلیل تبیینی و علت کاوانه
- تحلیل انتقادی
- تحلیل آمیزه ای

◇ روش نگارش و بازسازی

- فصل بندی و ساختار(فصل، بخش، گفتار، بند و ...)
- پاراگراف بندی
- شیوه ارجاعات(الگوهای مختلف)
- شیوه فهرست بندی
- شیوه ارائه فهرست منابع
- چکیده، مقدمه و ...

ارزشیابی:

هر دانش پژوه موظف است یک تحقیق در زمینه تفسیر یا علوم قرآن با ویژگیهای فوق ارائه دهد که ۱۰ نمره از ۲۰ نمره درس را به خود اختصاص می دهد.

منابع:

۱. روش شناسی مطالعات دینی، احمد فرامرز قراملکی.
۲. روش تحقیق با تأکید بر علوم اسلامی، جعفر نکونام.
۳. روش های مطالعه و تحقیق با تأکید بر کتابخانه، خدابخش کرمی.
۴. درس نامه روش تحقیق، مجید طرقی.
۵. جزوه درسی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)، حمید آریان.
۶. بر بال قلم، سید ابوالقاسم ژرفا.
۷. بر سمند سخن، نادر وزین پور.
۸. لوازم نویسندگی، نادر ابراهیمی.
۹. ادبیات فارسی، حسین دهنوی.
۱۰. بهتر بنویسیم، رضا بابایی.

عربی معاصر ۱

شناسه درس: ۳۰۲۱۱۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد:

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی در زمینه تفسیر و علوم قرآن

سرفصل:

متن‌هایی به عربی جدید، از مجلات و کتاب‌های تخصصی هر گرایش، توسط مؤسسه انتخاب می‌شود و در آغاز نیم‌سال تحصیلی، در اختیار طلاب قرار می‌گیرد.

طلاب برای هر جلسه، بین ۵ تا ۹ صفحه از متن را به منظور درک مطلب، اعراب‌گذاری و ترجمه می‌کنند و استاد، تنها به رفع اشکال و بیان دقیق متن می‌پردازد.

متن:

نصوص القرآنیة

محدوده:

از ابتدای کتاب تا ابتدای المستوى الثانی

ارزشیابی:

۵ نمره از نمره درس به فعالیت کلاسی فوق اختصاص می‌یابد.

در هر نیم‌سال به هر فرد حدود ۱۰ صفحه متن عربی جدید در زمینه تفسیر و علوم قرآنی داده می‌شود تا آن متن را اعراب‌گذاری و ترجمه نماید که ۷ نمره از نمره درس را به خود اختصاص می‌دهد.

۸ نمره دیگر به امتحان آخر نیم‌سال اختصاص می‌یابد.

منابع:

۱. روزنامه‌های چاپی عربی موجود در ایران؛ از جمله:
  - الوفاق
  - الکیهان العربی
۲. روزنامه‌ها و خبرگزاری‌های عرب زبان؛ اعم از خبرگزاری‌های دینی و عمومی؛ از قبیل:
  - قناة الكوثر الفضائیة (www.alkawthartv.ir)
  - قناة العالم الإخبارية (http://www.alalam.ir)
  - الشرق الأوسط: جريدة العرب الدولية (www.aawsat.com)
۳. فرهنگ معاصر (عربی - فارسی)، د. عبدالنبی قییم
۴. المنجد فی اللغة العربیة المعاصرة، دارالمشرق، عدة من المؤلفین
۵. المعجم الوسیط، مجمع اللغة العربیة، مكتبة الاسلامیة
۶. فرهنگ فرزبان (فارسی - عربی)، د. سید حمید طیبیان
۷. فرهنگ نبراس (نرم افزار رایانه‌ای)

عربی معاصر ۲

شناسه درس: ۳۰۲۱۱۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد:

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی در زمینه تفسیر و علوم قرآن

سرفصل:

متن‌هایی به عربی جدید، از مجلات و کتاب‌های تخصصی هر گرایش، توسط مؤسسه انتخاب می‌شود و در آغاز نیمسال تحصیلی، در اختیار طلاب قرار می‌گیرد.

طلاب برای هر جلسه، بین ۵ تا ۹ صفحه از متن را به منظور درک مطلب، اعراب‌گذاری و ترجمه می‌کنند و استاد، تنها به رفع اشکال و بیان دقیق متن می‌پردازد.

متن:

نصوص القرآنیة

محدوده:

از ابتدای المستوی الثانی تا پایان کتاب

ارزشیابی:

استاد برای هر جلسه صفحاتی از متن درسی را به منظور درک مطلب، اعراب‌گذاری و ترجمه توسط طلاب تعیین می‌کند و استاد تنها به رفع اشکال و بیان دقیق متن می‌پردازد.

۵ نمره از نمره درس به فعالیت کلاسی فوق اختصاص می‌یابد.

در هر نیمسال به هر فرد حدود ۱۰ صفحه متن عربی جدید در زمینه تفسیر و علوم قرآنی داده می‌شود تا آن متن را اعراب‌گذاری و ترجمه نماید که ۷ نمره از نمره درس را به خود اختصاص می‌دهد.

۸ نمره دیگر به امتحان آخر نیمسال اختصاص می‌یابد.

منابع:

۱. روزنامه‌های چاپی عربی موجود در ایران؛ از جمله:
  - الوفاق
  - الکیهان العربی
۲. روزنامه‌ها و خبرگزاری‌های عرب زبان؛ اعم از خبرگزاری‌های دینی و عمومی؛ از قبیل:
  - قناة الکوثر الفضائیة (www.alkawthartv.ir)
  - قناة العالم الإخبارية (http://www.alalam.ir)
  - الشرق الأوسط: جريدة العرب الدولية (www.aawsat.com)
۳. فرهنگ معاصر (عربی - فارسی)، د. عبدالنبی قیوم
۴. المنجد فی اللغة العربیة المعاصرة، دارالمشرق، عدة من المؤلفین
۵. المعجم الوسیط، مجمع اللغة العربیة، مكتبة الاسلامیة
۶. فرهنگ فرزبان (فارسی - عربی)، د. سید حمید طیبیان
۷. فرهنگ نبراس (نرم افزار رایانه‌ای)

عقائد خاص شیعه ۲

شناسه درس: ۳۰۲۱۶۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: عقائد خاص شیعه ۱

هدف: پاسخ گویی به برخی از شبهات در زمینه عقائد خاصه شیعه

سرفصل:

- تبرک و توسل
- مهدویت
- سبّ و لعن و غلو
- مرجعیت و اجتهاد
- استغاثه
- شفاعت
- زیارت قبور معصومان علیهم السلام

متن:

دروس فی العقائد الخاصه الشيعه، مهدی فرمانیان.

ارزشیابی:

۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

منابع:

۱. آئین و هابیت، جعفر سبحانی تبریزی.
۲. الشيعه فی موكب التاريخ: دراسة موضوعية فی منشاء الشيعه فی ضوء الكتاب و السنه و التاريخ، جعفر سبحانی.
۳. اضواء علی عقائد الشيعه الاماميه و تاريخهم، جعفر سبحانی تبریزی.
۴. الفوائد البهيّة فی شرح عقائد الاماميه، محمد جميل حمود.
۵. نفحات الازهار فی خلاصه عبقات الانوار للعلم الحجة، سيد حامد حسين كهنوي علی حسینی میلانی.
۶. المراجعات: رسائل متبادلّه بين العلمين سليم البشرى و شرف الدين عاملى.
۷. النص والاجتهاد، عبدالحسين شرف الدين - اجتهاد در مقابل نص، ترجمه علی دوانی.

فقه ۲

شناسه درس: ۳۰۲۱۳۰۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی و فلسفه احکام

سرفصل:

قضا، شهادت، اقرار

متن:

«دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی» تألیف باقر ایروانی

محدوده:

مباحث مذکور در سرفصل از متن تعیینی

ارزشیابی:

۱۷ نمره به امتحان پایانی و ۳ نمره به فعالیت‌های کلاسی اختصاص دارد.

امتحان میانی این درس از ۲۰ برگزار می‌شود.

منابع:

- ۱- الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی.
- ۲- مسالک الافهام إلى تنقیح شرایع الإسلام، شهید ثانی.
- ۳- شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی.
- ۴- فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه.

فقه ۴

شناسه درس: ۳۰۲۱۳۰۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی و فلسفه احکام

سرفصل:

انفال و مشترکات، حدود، دیات (به استثنای بحث «مقادیرالديات» تا ابتدای بحث «من احکام القتل»)

متن:

«دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی» تألیف باقر ایروانی

محدوده:

مباحث مذکور در سرفصل از متن تعیینی

ارزشیابی:

۱۷ نمره به امتحان پایانی و ۳ نمره به فعالیت‌های کلاسی اختصاص دارد.

امتحان میانی این درس از ۲۰ برگزار می‌شود.

منابع:

۱. الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة، شهید ثانی.
۲. مسالک الافهام إلی تنقیح شرایع الإسلام، شهید ثانی.
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی.
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه.

اصول فقه ۲

شناسه درس: ۳۰۲۱۴۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و مؤثر

سرفصل:

۱. عام و خاص،
۲. مطلق و مقید،
۳. مجمل و مبین

متن:

«اصول الفقه» مرحوم مظفر ره

محدوده:

از اول عام و خاص تا پایان مجمل و مبین

ارزشیابی:

۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی.
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری.
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر.
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحكام الشرعیة، شهید ثانی.

اصول فقه ۴

شناسه درس: ۳۰۲۱۴۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و مؤثر

سرفصل:

حجیت ظواهر و تعادل و تراجیح

متن:

«اصول الفقه» مرحوم مظفر ره

محدوده:

از اول «حجیت ظواهر» تا اول «استصحاب» (به استثناء: مباحث شهرت، سیره، قیاس)

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی ۲ نمره به فعالیت‌های کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی.
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری.
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر.
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی.

تجزیه و ترکیب

شناسه درس: ۳۰۲۱۱۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد:

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: تقویت توان تشخیص و به‌کارگیری قواعد صرف و نحو

سرفصل:

- اهمیت تجزیه و ترکیب و نقش آن در ترجمه و تفسیر قرآن کریم
- مفهوم‌شناسی تجزیه و بیان عناصر مؤثر در تجزیه فعل، اسم معرب، اسم مبنی و حرف
- مفهوم‌شناسی ترکیب و بیان عناصر مؤثر در ترکیب کلمه و جمله
- اقسام ترکیب (موضوعی و غیر موضوعی، جدولی و غیر جدولی (تشریحی)، یک وجهی و چند وجهی)

روش ارائه درس:

ابتدا استاد، در سه یا چهار جلسه، چهار بند فوق را یادآوری می‌کند. بعد برای هر جلسه، متنی برگرفته از قرآن را مشخص می‌کند و از همه طلاب می‌خواهد که آن متن را تجزیه، ترکیب و ترجمه نمایند و در کلاس، از آنها سؤال می‌کند و کار عملی آنها را ارزیابی می‌کند. متن، از قرآن کریم با عبارت‌های مشکل، انتخاب می‌شود و امتحان آخر نیم‌سال می‌تواند از متنی، غیر از متن داده‌شده، ولی در سطح آن باشد.

متن: ---

ارزشیابی:

۵ نمره به فعالیت کلاسی، و ۵ نمره به تحقیق (تجزیه و ترکیب چند وجهی از یک حزب قرآن) و ۱۰ نمره دیگر، به امتحان آخر نیم‌سال اختصاص پیدا می‌کند.

منابع:

۱. الجدول فی اعراب القرآن، محمود صافی.
۲. اعراب القرآن الکریم و بیانہ، محیی‌الدین درویش.
۳. اعراب القرآن المنسوب الی الزجاج، تحقیق: ابراهیم ابیاری.
۴. تفسیر کشاف، محمود زمخشری.
۵. جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی.
۶. مغنی اللیب، ابن هشام انصاری.

آشنایی با مبانی و قواعد ترجمه قرآن ۱

آشنایی با مبانی و قواعد ترجمه قرآن ۱

شناسه درس: ۳۰۲۱۲۲۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت مبانی، قواعد و روش‌های کاربردی ترجمه قرآن.

سرفصل:

- کلیات: مفهوم شناسی «ترجمه»، «ترجمه قرآن»، «مبانی ترجمه قرآن»، «قواعد ترجمه قرآن» و «رابطه ترجمه با تفسیر قرآن»، پیشینه و منبع شناسی
- امکان و جواز ترجمه قرآن (بررسی دیدگاه‌های موافقان و مخالفان)
- مبانی عام ترجمه قرآن
- مبانی خاص ترجمه قرآن (فقهی، قرائی، ادبی، تفسیری، زبان شناختی، روش شناختی)

ارزشیابی: ۱۷ نمره به امتحان پایانی و ۳ نمره به انجام فعالیت‌های کلاسی طلبه اختصاص دارد.

منابع: (مربوط به آشنایی ... ۱ و ۲ و ۳)

۱. درس نامه ترجمه: اصول، مبانی و فرایند ترجمه قرآن، محمد حسن جواهری.
۲. روش شناسی ترجمه قرآن کریم، محمد حسن جواهری.
۳. اصول و مبانی ترجمه قرآن (همراه با نقد و بررسی ترجمه حزب اول قرآن کریم از ۵ ترجمه)، علی نجاب.
۴. تاریخ ترجمه از عربی به فارسی (از آغاز تا عصر صفوی)، آذرتاش آذرنوش.
۵. ترجمه‌های ممتاز قرآن در ترازوی نقد، محمدعلی کوشا.
۶. خدمت و خیانت مترجمان قرآن (نقدی بر عملکرد مترجمان اروپایی)، پروفیسور آربری؛ ترجمه: محمد رسول دریایی.
۷. جستارهای علمی و پژوهشی در باب ترجمانی متون مقدس (یادگارنامه فیض الاسلام)، ترجمه: حسن هژیر.
۸. روش شناسی ترجمه قرآن، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۹. دایره المعارف قرآن مقاله "ترجمه قرآن".
۱۰. دانشنامه جهان اسلام مقاله "ترجمه قرآن".
۱۱. مقالات فصلنامه ترجمان وحی.
۱۲. درسه حول ترجمه القرآن الکریم، احمد ابراهیم مهنه.
۱۳. حدث الاحداث فی الاسلام: الاقدام علی الترجمة القرآن، محمد سلیمان عناره.
۱۴. بحث فی ترجمه القرآن الکریم و احکامها، محمد مصطفی مراعی.
۱۵. الادله العلمیه علی جواز ترجمه معانی القرآن الی اللغات الاجنبیه. محمد فرید وجدی.
۱۶. ترجمه‌های فارسی قرآن کریم.